

Sygn. akt I UK 64/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania A. Ł.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Olsztynie
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 listopada 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 24 września 2014 r., sygn. akt III AUa 468/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 24 września 2014 r. oddalił apelację wnioskodawcy A. Ł. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie z dnia 31 grudnia 2013 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Olsztynie z dnia 2 października 2012 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że stopień nasilenia schorzeń rozpoznanych u wnioskodawcy i ocenionych w opiniach przez trzech niezależnych biegłych lekarzy sądowych specjalistów z zakresu ortopedii nie powoduje niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz.

748 ze zm.) bowiem nie ogranicza wykonywania przez wnioskodawcę pracy na stanowisku wychowawcy internatu oraz introligatora, a jedynie jako nauczyciela wychowania fizycznego.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 12, 13 oraz art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez ich błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie co doprowadziło do przyjęcia, że nie jest niezdolny do pracy, mimo iż nie może wykonywać pracy w zawodzie nauczyciela wychowania fizycznego oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji RP poprzez niewłaściwe zastosowanie i pozbawienie go prawa do zabezpieczenia społecznego, a także naruszenie przepisów postępowania w sposób, który miał istotny wpływ na wynik sprawy poprzez nieuwzględnienie okoliczności podnoszonych przez skarżącego co do braku możliwości oraz wskazań do przekwalifikowania zawodowego, a w konsekwencji - art. 233 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniony został występującym w sprawie zagadnieniem prawnym oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, ponieważ pojęcie utraty zdolności do pracy zarobkowej zgodne z poziomem posiadanych kwalifikacji budzi zasadnicze trudności interpretacyjne, zarówno, gdy chodzi o utratę zdolności do pracy, jak i jej odzyskanie po przekwalifikowaniu. Skarżący stwierdził, że definicja niezdolności do pracy zawiera zwroty zbyt ogólne, nieuściśnione w rozporządzeniu wykonawczym, co uzasadnia rozwiązanie tego zagadnienia prawnego w rozpoznawanej sprawie przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Podstawowym celem instytucji przedsądu jest bowiem rozważenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147 oraz z dnia 9 listopada 2005 r., V CSK 70/05, LEX nr 1405380). Wymaganie dotyczące przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma umożliwić stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06, LEX nr 189753).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład

interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., sygn. akt II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Podsumowując powyższe stwierdzić należy, że skarżący nie sformułował zagadnienia prawnego w sposób przedstawiony powyżej, a jedynie ograniczył się do podania, iż definicja niezdolności do pracy posługuje się zwrotami niedookreślonymi takimi jak znaczny stopień utraty zdolności do pracy lub poziom posiadanych kwalifikacji.

Z kolei odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, iż określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia, ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Wbrew wywodom skarżącego, w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie występują rozbieżności w wykładni art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.). Przyjmuje się w nim jednolicie, że utrata zdolności do pracy nie może być utożsamiana z niezdolnością do wykonywania ostatniego z dotychczasowych zatrudnień, jeżeli pracownik może podjąć prace zgodne z poziomem posiadanych kwalifikacji (tak: Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 1 grudnia 2000 r., II UKN 113/00, OSNAPiUS 2002 nr 14, poz. 343; z dnia 12 marca 2007 r., I UK 299/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 112; z dnia 28 września 2011 r., I UK 36/11, LEX nr 1102992). Natomiast przez kwalifikacje zawodowe należy rozumieć zarówno kwalifikacje formalne czyli przygotowanie zawodowe udokumentowane świadectwami ukończenia nauki, dyplomami, zaświadczeniami, a także kwalifikacje rzeczywiste w postaci doświadczenia i praktyki zawodowej, które bez potrzeby przekwalifikowania zawodowego pozwalają podjąć pracę w innych warunkach i na innym stanowisku niż zajmowanym przed uzyskaniem świadczeń rentowych, ale zgodnym z poziomem posiadanych kwalifikacji zawodowych. Również wskazane przez skarżącego wyroki Sądu Najwyższego spójne są z poglądem przedstawionym powyżej, a z ustaleń leżących u podstaw wydania zaskarżonego wyroku wynika, że skarżący wykonywał pracę introligatora i wychowawcy, którą może nadal wykonywać, mimo stwierdzonych schorzeń ortopedycznych.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.